

UTICAJ KALCIZACIJE NA PROIZVODNJU KRME CRVENE DETELINE I ITALIJANSKOG LJULJA GAJENIH U SMEŠI

Dalibor Tomić¹, Vladeta Stevović¹, Dragan Đurović¹, Nikola Bokan¹, Rade Stanisavljević²

Izvod: U radu je ispitivan uticaj primene kalcizacije (kontrola – bez CaO; 3t ha⁻¹ CaO) na kiselom zemljištu pH 4,8 na prinos krme, prinos sena, udeo crvene deteline, italijanskog ljulja i korova u ukupnom prinosu sena združenog useva. Ogled je postavljen po potpuno slučajnom blok sistemu u tri ponavljanja, sa veličinom eksperimentalne parcele od 5m² (5x1m). Setva je obavljena na međurednom rastojanju od 20cm. Primena kalcizacije značajno je uticala na povećanje prinosa krme i prinosa sena združenog useva jedino u prvom porastu 2012. godine. U svim porastima tokom 2011. i 2012. godine, kalcizacija je uticala na značajno povećanje udela italijanskog ljulja na račun smanjenja udela crvene deteline, dok se udeo korova nije značajno menjao. U trećoj godini proizvodnje, postojao je samo jedan porast crvene deteline, koji je bio jako proređen i iscrpljen, a italijanskog ljulja nije bilo. U takvim uslovima kalcizacija je uticala na značajno povećanje udela crvene deteline na račun značajnog smanjenja udela korova.

Ključne reči: crvena detelina, italijanski ljulj, kalcizacija, prinos krme.

Uvod

Gajenjem trava i leguminoza u smeši ostvaruje se rentabilnija proizvodnja i bolji kvalitet krme (Nešić et al., 2007). Udeo korova u ukupnom prinosu travno-leguminoznih smeša znatno je manji u odnosu na čist usev trava ili leguminoza (Sleugh et al., 2000). Uvođenjem leguminoza u krmne smeše smanjuje se upotreba azotinih mineralnih đubriva, tako da se smanjuje i mogućnost gubitka azota iz zemljišta, ispiranjem ili emisijom u vidu gasova (Ledgard et al., 1999), što utiče na očuvanje životne sredine (Janzen and McGinn, 1991). Gajenjem trava u smeši sa leguminozama dolazi do povećanja biogenosti zemljišta i fiksacije značajne količine azota od strane bakterija iz roda *Rhizobium* koji biljke mogu koristiti, a to dovodi i do jače mineralizacije organskih materija u zemljištu (Wheeler 1998). Italijanski ljulj je idealna vrsta za gajenje u smeši sa crvenom detelinom (Simić et al., 2011). Kiselost zemljišta je jedan od faktora koji otežava gajenje mnogih kulturnih biljaka, kako leguminoza, tako i trava (Edmeades et al., 1981; Wheeler, 1998). Zadovoljavajući prinosi gajenih biljaka na kiselim zemljištima mogu se ostvariti ukoliko se izvrši njihova popravka unošenjem krečnih đubriva (Grewal and Williams, 2003). S obzirom da kisela zemljišta zauzimaju značajne površine u Republici Srbiji, cilj

¹ Univerzitet u Kragujevcu, Agronomski fakultet u Čačku, Cara Dušana 34., Čačak, Srbija (dalibort@kg.ac.rs)

² Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Teodora Drajzera 9, 11 000 Beograd, Srbija.

